

FOGADÓÓRÁK JELENTŐSÉGE AZ ELSŐ OSZTÁLYOKBAN

Gyermekeink oktatásának, nevelésének mind inkább sarkalatos követelménye, hogy az iskola és a szülői ház közötti kapcsolatot a legszorosabbra vonjuk. Különösen nagy jelentőségű ez az első osztályban. Évek során szerzett tapasztalataim azt bizonyították, hogy ha sikerült jól kiépíteni a kapcsolatot az első osztályban a szülőkkel, rászoktatni őket, hogy nevelési és tanulási kérdésekkel bátran forduljanak a gyermekeiket tanító nevelőhöz, akkor annak jótékony hatása kiterjedt az egész tanulmányi időre.

A szülők legtöbbször már nem is emlékeznek azokra az évekre, amelyek első iskolai kapcsolataikat jelentették. A felnőtt szemével mérlegelik gyermekük haladását, melyet nemegyszer zavar meg elfogult bírálatuk is.

Sokat kerestem, hogyan is teremthetném meg azt a jó viszonyt, mely segítséget nyújtana az iskolának nevelési célkitűzései megvalósításában, az otthon pedig szorosabban kapcsolódna az iskolához.

Ennek egyik fontos eszközét a fogadóórák rendszeres megtartásában, szervezett és céltudatosan vezetett munkájában találtam meg. Évek tapasztalatai mutatták, hogy a szülők gyakran keresnek fel azonos észrevételekkel gyermekeik tanulását és magatartását érintő kérdésekben. Ezeknek megmagyarázása, a külön-külön való elbeszélgetés hasznosnak bizonyult, különösen a problematikusabb gyermekeknel. A félnélküli szülők azonban csak hívásra, vagy csak családlátogatás alkalmával vetették fel kérdéseiket.

Ugy gondoltam sok hibát meg lehet előzni ha a szülőkkel rendszeresen foglalkozom; ha az általános jelentkező problémákat idejekorán beszélem meg.

Ebben az évben tapasztalataimat felhasználva összeállítottam fogadóóráim anyagát.

A legtöbb problémát a fogadóórák látogatottságának biztosítása okozta. A fogadóórák bejegyzése az ellenőrző könyvbe nem bizonyult eléggé serkentő jellegűnek. Eleinte csupán néhány szülő jelent meg.

A további lépés az volt, hogy a fogadóóra előtti napon írásban közöltem a szülőkkel, mi lesz az, amit a fogadóórán megbeszélünk. Az első témánk: „Hogyan használjuk az olvasókönyvet?” és „Hogyan lehet jó tanuló gyermekek?” — volt. A meghívásokat aláírtam a szülőkkel, de a gyermekeket is felszólítottam, kérjék szüleiket, hogy feltétlenül jelenjenek meg. Az első ilyen megbeszélésen a szülőknek 76%-a jelent meg. Ekkor sikerült biztosítanom a szülők érdeklődését s nagy volt az örömöm, amikor a további fogadóórákon a megjelentek száma még emel-

kedett. Összinté, segítő szándékkal, sokszor komoly vitákkal igyekeztek egymásnak elmondani tapasztalataikat gyermekeik problémáinak megoldására. Bátran felvetették, mi volna az, mit ők maguk is szeretnének megtanulni. Külön öröm volt a számomra, hogy azok a nagyszülők is, akik unokáik gondozását, nevelését ellátják szép számmal megjelenésük és az általuk nem ismert új tanítási módszerek iránt élénk érdeklődést tanúsítottak.

Egy-egy fogadóóra felépítése általában a következő: Először nevelési kérdésekkel foglalkozunk. Majd gyakorlati munka következik. Utána a tanulási nehézségeket beszéljük meg. (Kinek mi volt a tapasztalata, hogyan sikerült a leckék megoldása a gyermekeknel). Végezetül egyéni problémákra kerül sor.

A nevelési kérdések közül felsorolok néhányat: Ruházkodás, köszönés, éü. csomag beszerzése, használata, figyelemre nevelés, dacos gyermek, gyermekközösségek, otthoni helyes időbeosztás stb. E problémák megbeszélésénél különös gondot fordítottam arra, hogy mindig legyen elegendő idő az általam kitűzött témák mellett időközben az iskolában, vagy a családlátogatások alkalmával felmerült kérdések megbeszélésére is.

Fogadóóráim évi gyakorlati munkaanyagát a következőképpen terveztem meg. Mindig a tanmenetben előírt anyagrészeket megelőző problémákat vetettem fel.

Olvasásból: Olvasókönyv használata, más-salhangzók, kiejtésük, kapcsolás. Írásból: Vonalvezetés, betűformák, betűk kerekítése, kapcsolása. Számolásból: Számolási segédessz-közök, bontás, pótlás, tízes átépítés. Beszélgetésből: Egész mondatokban való felelés, élményekről beszámoltatás. Kézimunkából: Hajtogatási alapelemek, papírmunkák az egyes anyagrészekből.

Hogyan folyik le egy-egy fogadóóra gyakorlati része? Röviden ismertetem az oktatás során következő feladatait tantárgyanként. Rámutatok azokra a nehézségekre, amelyeknek a megoldásában a szülőknek segíteniük kell gyermekeiket. Mivel pedig eredményt csak akkor érhet el a gyermek, ha a szülők az iskolával azonos módon járnak el, fontos, hogy a szülők ismerjék az iskolában alkalmazott követelményeket és eljárásokat.

A szülők belátják ennek a kérdésnek a jelentőségét és szívesen fogadják az erre vonatkozó tanácsokat. Sőt, a helyes eljárások megismerése érdekében annak gyakorlásában is készségesen részt vesznek. Ezeknek az ismereteknek az elsajátítása képezi tehát a fogadóórák gyakorlati munkaanyagát.

Erre a munkára nézve tantárgyanként néhány példát felsorolok.

Egyik legtöbb problémát adó témakör az olvasás volt. A betűtanítást megelőző időszak és a gyermekek beszédfolyamatának sikeres

megindítását, úgy vélem, ennek a segítségnek is köszönhettem. A későbbiek során helyesen felismerték a szülők, hogy a mássalhangzók kiejtésénél a magánhangzót ne hangzotassák és lehetőség szerint mindig kapcsolataiban alkalmazzák a mássalhangzót. A szülők és az iskola közös munkájának kell elkönyvelnem, hogy lényeges nehézség nem mutatkozott a hangzók kapcsolása során sem.

Írásból elsősorban a helyes vonalvezetés fontosságát beszéljük meg. Majd a betűalakítás technikáját sajátították el a szülők. Még sokan a régi típusú, dőlt betűket használják. Fontos annak megértése, hogy a gyermekeknek egységes típust kell megtanulniok. Több szülő nagy fáradtsággal gyermeke érdekében igyekezett még azt is elsajátítani. Nagy volt az öröm, ha siker koronázta a táblánál az egyes betűk helyes alakítását. Később a betűkapcsolásokat gyakoroltuk.

Számolásból a bontással és a pótlással foglalkoztunk. Majd a tankönyvben levő szám- és rajzos feladatokat oldottuk meg. A tízes átlépésénél a bontással történő feladatokat gyakoroltuk. Ez az utóbbi, különösen az idősebb szülőknél már teljesen feledésbe merült.

Minden szülőnek éppen olyan kézimunkacsomagja van, mint gyermekének. Közösen elvégezzük az alaphajtogatásokat. Ha valaki késve érkezik, a szomszédok nagy igyekezettel mutatják a már elvégzett anyagot. A szülők ezt is örömmel csinálják, mert látják munkájuk eredményét, valamint azt, hogy gyermeküknek, unokájuknak komolyan tudnak segíteni.

A fenti anyagból egy-egy fogadóórán természetesen csak azok a részek kerülnek megbeszélésre, amelyek éppen aktuálisak. Így a szülők megkapják a közvetlen segítségét és ez szoros kapcsolatot teremt az iskola és a családi ház között, de éppen ez az érdekelttség az alapja a fogadóórák látogatottságának is.

A fogadóórák rendszeres, azonos időben való megtartása lehetőséget biztosított a szülőknek a munkájuk olyan irányítására, beosztására, hogy ne legyen akadálya a megjelenésüknek.

Ehhez a munkához kapcsoltam hozzá a családlátogatásokat is. Felhívtam a figyelmet arra, hogy sok érdekeset és hasznosat beszélünk meg a fogadóórákon és mennyivel könnyebb volna a gyermekükkel való foglalkozás is, ha részt vennének ők is ebben az előkészítésben.

Ezzel az eljárással sikerült elérnem, hogy a szülők nem az iskolán kívül tárgyalják meg az iskolai munkával kapcsolatos kérdéseket, hanem az őszinte bizalom légkörében a fogadóórákon.

Úgy érzem a szülőket közel hoztam az iskolához s a további együttes munkával az eredményeket még fokozni lehet.

Antál Istvánné
Mindszent

A SZÜLŐI ÉRTEKEZLETEKRŐL

A művelődésügyi miniszter 141/1962. (M. K. 12.) M. M. számú utasítása az 1962—63. tanév főfeladatairól az alsófokú oktatási intézményekben úgy intézkedik, hogy a tanév során három szülői értekezlet tartható: össziszkolai a tanév elején, osztályonként pedig a félév és év vége előtt.

A szülői értekezletek számának csökkentése a pedagógusok tehermentesítése miatt vált szükségessé. A családlátogatások és a fogadóórák, valamint a szülők és az iskola lehetséges kapcsolatainak egyéb formái biztosítják a kellő teret a további együttműködésre.

Ugyanígy helyes, hogy a rendelet a negyedévi ellenőrző értekezleteket is megszüntette. Legtöbbször nem állt elegendő tényanyag a nevelők rendelkezésére a megkívánt általánosításokhoz.

Mégis, főleg az alsóbb osztályokban hosszúnak tűnik a majdnem félévi osztályszülői értekezlet nélküli időszak. A tanév eleji össziszkolai értekezleten nyilván nem igen lehetséges az egyes osztályokat és tanulókat érintő kérdéseket kellő alaposággal megbeszélni a szülőkkel. A családlátogatások sokat segítenek ezen a téren, azonban a nagyobb létszámú osztályok esetében meglehetősen korlátozottak a lehetőségek. Az *Ellenőrző könyv* néhány sora mellett feltétlenül szükséges a nevelők és a szülők személyes érintkezésének a biztosítása.

A pedagógusok már is keresik a megoldásokat. Sokat ígérőnek vélik a pedagógusok az indokoltan eltörölt ellenőrző értekezletek helyett egy-egy osztályszülői értekezletnek a beállítását. A félév közepén eredményesen megbeszélhetnék a nevelők a szülőkkel az eredményeket, a hibákat, a további feladatokat, tennivalókat.

Különösen fontos a pedagógusok és a szülők egészen szoros együttműködése az első osztályban. Sok esetben ez az együttműködés mintegy elengedhetetlen feltétele a gyermekek előrehaladásának, fejlődésének. De maguk a szülők is erőteljesen igénylik a rendszeres, folyamatos kapcsolatok kialakítását. Csak úgy tudnak segíteni gyermeküknek, ha ők maguk is tájékozottak abban, amire gyermeküket az iskola oktatja. Sok hiba adódik éppen az első osztályos gyermekek olvasás, írás, számolás tanításában a bár jóakarátú, de tájékozatlan szülők segítségével, otthoni